

TĂNG CƯỜNG HOẠT ĐỘNG XUẤT KHẨU LAO ĐỘNG CHO THANH NIÊN HOÀN THÀNH NGHĨA VỤ QUÂN SỰ Ở HÀ NỘI

NGUYỄN TRỌNG XUÂN* -
LÊ DUY DŨNG**

Gải quyết việc làm (GQVL) cho người lao động nói chung, cho thanh niên hoàn thành nghĩa vụ quân sự (HTNVQS) ở thành phố Hà Nội nói riêng là một nhiệm vụ cơ bản, lâu dài của cả hệ thống chính trị thành phố Hà Nội; được xác định rõ trong kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của thành phố trong mọi nhiệm kỳ của cấp ủy, chính quyền các cấp. Để giải quyết việc làm cho thanh niên HTNVQS ở Hà Nội hiện nay, cần thực hiện tổng hợp nhiều giải pháp, trong đó tăng cường hoạt động xuất khẩu lao động (XKLĐ) cho họ là giải pháp rất quan trọng.

1. Thực trạng giải quyết việc làm cho thanh niên hoàn thành nghĩa vụ quân sự ở Hà Nội thời gian qua

Theo Luật Nghĩa vụ quân sự (NVQS) năm 2015, thanh niên HTNVQS là những công dân trong độ tuổi nhập ngũ đã thực hiện xong nghĩa vụ phục vụ tại ngũ trong Quân đội nhân dân Việt Nam, hiện đang cư trú trên địa bàn.

Thống kê từ giai đoạn 2017 - 2022, thành phố Hà Nội đã đón nhận lực lượng thanh niên HTNVQS trở về địa phương với số lượng khá lớn, có 20.567 thanh niên nhập ngũ và sẽ trở về địa phương sau 2 năm quân ngũ, chất lượng khá cao. Nhiều thanh niên đã viết đơn tự nguyện nhập ngũ và được tham gia học

các lớp cảm tình Đảng ở địa phương (riêng nhập ngũ năm 2022, có 25,6% viết đơn tình nguyện, 44,6% là đối tượng Đảng; nhiều thanh niên là nữ giới, dân tộc ít người, trí thức trẻ, cán bộ, công chức có thành tích cao trong các hoạt động thể dục - thể thao, tham gia tích cực trong các hoạt động tại địa phương¹. Đội ngũ thanh niên này sẽ là lực lượng lao động có chất lượng tốt về sức khỏe, trình độ văn hóa, nhận thức chính trị sau khi hoàn thành NVQS.

Đây thực sự là lực lượng xung kích trong thực hiện các nhiệm vụ, các phong trào của thành phố, góp phần to lớn trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thời gian qua, công tác GQVL, tạo nguồn lao động cho thanh niên thành phố nói chung đạt kết quả tích cực, cụ thể:

Năm 2020, thành phố đã tạo việc làm cho 25.600 lao động nông thôn, đào tạo nghề cho 13.100 lao động nông thôn (trong đó: nghề phi nông nghiệp: 4.778 người; nghề nông nghiệp: 8.322 người). Tỷ lệ lao động sau học nghề tối thiểu đạt 80% có việc làm mới hoặc tiếp tục làm nghề cũ nhưng có năng suất, thu nhập cao hơn².

Năm 2021, GQVL mới cho 160.000 lao động; giảm tỷ lệ thất nghiệp thành thị nhỏ

* PGS.TS, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

** ThS, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

hơn 4%; tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt 71,5%; tổ chức 262 phiên giao dịch việc làm (GDVL), tạo việc làm cho 31.500 lao động; xuất khẩu 4.000 lao động đi làm việc có thời hạn ở nước ngoài theo hợp đồng³.

Năm 2022, Hà Nội cơ bản vẫn duy trì chỉ tiêu về GDVL, số lao động xuất khẩu như năm 2021 nhưng có kế hoạch nâng tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt lên 72,2%, nâng số việc làm lên 32.000 lao động. Căn cứ vào đặc điểm, tình hình giao chỉ tiêu cụ thể số lao động cho các quận, huyện, thị xã, gồm: Ba Đình: 6.200, Ba Vì: 3.800, Bắc Từ Liêm: 5.800, Cầu Giấy: 5.900, Chương Mỹ: 4.200, Đan Phượng: 4.500, Đông Anh: 9.800, Đống Đa: 8.200, Gia Lâm: 8.100, Hà Đông: 3.700, Hai Bà Trưng: 8.100, Hoài Đức: 4.900, Hoàn Kiếm: 8.200, Hoàng Mai: 5.600, Long Biên: 5.700, Mê Linh: 2.400, Mỹ Đức: 2.900, Nam Từ Liêm: 4.100, Phú Xuyên: 3.200, Phúc Thọ: 2.900, Quốc Oai: 3.100, Sóc Sơn: 8.200, Sơn Tây: 2.800, Tây Hồ: 5.400, Thạch Thất: 5.000, Thanh Oai: 3.500, Thanh Trì: 6.500, Thanh Xuân: 5.900, Thường Tín: 3.500, Ứng Hòa: 3.900⁴.

Đây là những con số cho thấy sự kết nối cung - cầu lao động ở thành phố rất ổn định, thị trường lao động nhiều tiềm năng để GQVL cho lao động nói chung, theo đó, thanh niên HTNVQS có thể tham gia thị trường lao động với sự đa dạng về ngành nghề, lĩnh vực.

Hàng năm, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội Hà Nội đã giao Trung tâm Dịch vụ việc làm Hà Nội tham mưu, xây dựng kế hoạch tổ chức phiên GDVL chuyên đề dành cho các đối tượng là thanh niên HTNVQS trên địa bàn thành phố.

Giai đoạn 2015 - 2021, thanh niên HTNVQS được tổ chức 9 phiên GDVL; 368 doanh nghiệp đến tuyển sinh, tuyển dụng; 4.245 thanh niên được tư vấn việc làm, tư

vấn hướng nghiệp, phổ biến chính sách, pháp luật và cung cấp thông tin thị trường lao động; 2.990 thanh niên được tham gia phỏng vấn tuyển dụng; 1.332 thanh niên được tuyển dụng luôn tại phiên GDVL, đặc biệt, chỉ tiêu dành cho thanh niên HTNVQS tham gia xét tuyển XKLD là khá lớn. Năm 2015: 4.047 lao động, năm 2016: 3.216, năm 2017: 1.703, năm 2018: 1.125, năm 2019: 1.044, năm 2020: 1.382, (năm 2021, hoạt động này tạm dừng do Covid-19 diễn ra căng thẳng và đến nay, các hoạt động đang dần được nối lại)⁵.

Mặc dù sự tác động mạnh mẽ của dịch Covid-19 làm gián đoạn quá trình phân công lao động quốc tế nhưng với sự chính sách “ngoại giao cây tre” linh hoạt, mềm dẻo, hiệu quả của Đảng, Nhà nước ta, hoạt động kinh tế đối ngoại đã và đang nhanh chóng được nối lại, thị trường quốc tế sẵn sàng đón nhận lực lượng lao động từ Việt Nam, đặc biệt, ưu tiên lựa chọn lực lượng lao động là thanh niên HTNVQS. Thị trường sức lao động quốc tế luôn có yêu cầu khắt khe về chất lượng lao động, nhất là trình độ ngoại ngữ (ngôn ngữ nước nhập khẩu lao động), công nghệ thông tin, chuyên môn tay nghề, cũng như kỹ luật và tác phong lao động công nghiệp thì nguồn lao động từ thanh niên HTNVQS của Hà Nội về cơ bản đáp ứng được yêu cầu này.

Tuy nhiên, trong GQVL cho thanh niên HTNVQS ở Hà Nội vẫn còn nhiều bất cập, hạn chế, một số thanh niên HTNVQS khi về địa phương chưa có việc làm do thiếu những điều kiện, khả năng cần thiết để tự GQVL. Chẳng hạn, năm 2019, huyện Thanh Oai có 150 thanh niên HTNVQS thì có 15 người được giới thiệu học nghề; năm 2020, có 124 thanh niên HTNVQS thì có 16 người được giới thiệu học nghề; tính tổng thể giai đoạn 2015 - 2020, có khoảng 15% trong tổng

số 926 thanh niên HTNVQS được giới thiệu học nghề⁶. Do đó, thanh niên HTNVQS ở thành phố Hà Nội rất cần có sự hỗ trợ của các trung tâm giới thiệu việc làm và chính sách hỗ trợ tạo việc làm của chính quyền địa phương, nhất là trong việc tuyển dụng đi xuất khẩu lao động (XKLD).

2. Giải pháp tăng cường hoạt động xuất khẩu lao động cho thanh niên hoàn thành nghĩa vụ quân sự

Để tạo việc làm cho thanh niên HTNVQS thông qua việc XKLD trong thời gian tới, thành phố Hà Nội cần thực hiện những biện pháp chủ yếu sau:

Một là, giới thiệu, tư vấn về XKLD cho thanh niên HTNVQS.

Ủy ban nhân dân (UBND) các cấp, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội, các phòng lao động - thương binh và xã hội ở các quận, huyện, thị xã cần bám sát chương trình XKLD của thành phố, phối hợp chặt chẽ với Trung tâm Giới thiệu việc làm Hà Nội và các trung tâm giới thiệu việc làm để kịp thời tư vấn cho thanh niên HTNVQS có nhu cầu XKLD về các điều kiện, thủ tục, tiêu chuẩn tuyển chọn, mức lương và nhất là chi phí đưa đi đối với từng thị trường nước nhập khẩu lao động; tổ chức cho thanh niên HTNVQS có nhu cầu đi XKLD đăng ký tham gia các lớp học ngoại ngữ, học nghề định hướng và làm các thủ tục đăng ký XKLD.

Hai là, ưu tiên xét chọn những thanh niên HTNVQS có đủ tiêu chuẩn đi XKLD.

Sở Lao động - Thương binh và Xã hội thành phố Hà Nội và các phòng Lao động - Thương binh và Xã hội các quận, huyện, thị xã cần phối hợp chặt chẽ với nhau để xét chọn, tổ chức thi tuyển người có nhu cầu đi XKLD, trong đó coi trọng ưu tiên xét chọn những thanh niên HTNVQS có đủ tiêu chuẩn theo yêu cầu của nhà tuyển dụng nước ngoài.

Ba là, tiếp tục áp dụng mức kinh phí hỗ trợ XKLD.

Để hỗ trợ thanh niên HTNVQS các khoản kinh phí đóng góp, tiền đặt cọc trước khi đi lao động ở nước ngoài, UBND thành phố Hà Nội và UBND các quận, huyện, thị xã cần sử dụng một phần ngân sách trong nguồn thu từ đất, phối hợp với các quỹ tín dụng nhân dân, ngân hàng chính sách xã hội cho thanh niên HTNVQS vay với lãi suất ưu đãi, tạo điều kiện cho nhiều người có cơ hội đi XKLD. Nguồn này sau khi thu về lại tiếp tục quay vòng cho người lao động khác có nhu cầu vay tiếp theo. Theo đó, các quận, huyện, thị xã căn cứ vào đặc điểm, tình hình kinh tế - xã hội để xác định các mức kinh phí hỗ trợ cho thanh niên HTNVQS đi XKLD.

Bốn là, tăng cường sự hợp tác chặt chẽ giữa các cấp, các ngành để nâng cao hiệu quả XKLD.

Sở Lao động - Thương binh và Xã hội cần cung cấp thông tin thị trường lao động nước ngoài, các phòng Lao động - Thương binh và Xã hội của các quận, huyện, thị xã cần chủ động tham mưu cho UBND thành phố Hà Nội xây dựng kế hoạch tổng thể và chi tiết về XKLD cho lực lượng lao động nói chung, thanh niên HTNVQS nói riêng.

Các UBND các quận, huyện, thị xã cần chỉ đạo thành lập các ban chỉ đạo XKLD từ quận, huyện, thị xã đến phường, xã, thị trấn có lãnh đạo Đảng, chính quyền cùng các ban, ngành, đoàn thể tham gia, từ đó tuyên truyền cho người lao động nắm được đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, các chương trình, kế hoạch XKLD của thành phố Hà Nội; quyền lợi và nghĩa vụ của người thanh niên HTNVQS đăng ký tham gia XKLD; đồng thời, tham gia giám sát, phát hiện những hạn chế, thiếu sót trong hoạt động XKLD để

tham mưu cho các UBND quận, huyện, thị xã và UBND thành phố Hà Nội kịp thời chấn chỉnh, xử lý.

Các trung tâm giới thiệu việc làm cần phối hợp với các phòng văn hóa - thông tin và các đài truyền thanh ở các quận, huyện, thị xã tuyên truyền một cách sâu rộng về lĩnh vực XKLD, nhất là các thông tin về thị trường, điều kiện làm việc, tiêu chuẩn tuyển chọn, mức lương, chi phí; cần in các tờ rơi, tờ gấp, tài liệu hướng dẫn về XKLD để UBND các phường, xã trên toàn thành phố phổ biến, tuyên truyền đến người dân.

Hoạt động tuyên truyền phải góp phần làm cho thanh niên HTNVQS có nhu cầu đi làm việc ở nước ngoài liên hệ trực tiếp với các phòng Lao động - Thương binh và Xã hội của các quận, huyện, thị xã để tham gia các công đoạn của quá trình XKLD.

3. Kết luận

Thanh niên HTNVQS ở Hà Nội với số lượng lớn, sức khỏe tốt, có khả năng sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, có tinh thần kỷ luật chặt chẽ, hăng hái, nhiệt tình, trách nhiệm, là lực lượng xung kích trong thực hiện các nhiệm vụ, các phong trào của thành phố, góp phần to lớn trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Do vậy, chính quyền thành phố Hà Nội cần quan tâm GQVL cho họ. Trước mắt, cần thực hiện tốt nhiều giải pháp, trong đó đặc biệt quan tâm đến việc tăng cường hoạt động XKLD cho họ như trình bày ở trên. Ngoài ra, cần nghiên cứu thực hiện một số giải pháp cụ thể khác, như: tăng cường hoạt động dạy nghề, giới thiệu việc làm; nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể GQVL; đẩy mạnh phát triển kinh tế của địa phương; hoàn thiện đồng bộ cơ chế, chính sách; phát huy vai trò xung kích của đoàn thanh niên. Mỗi giải pháp có ý nghĩa, vai trò khác nhau nhưng nằm trong một chỉnh thể thống

nhất, do vậy, khi thực hiện phải tiến hành một cách đồng bộ, thống nhất □

Chú thích:

1, 3. Kế hoạch số 17/KH-UBND ngày 21/01/2021 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về giải quyết việc làm cho người lao động trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2021.

2. Kế hoạch số 31/KH-UBND ngày 12/02/2020 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về đào tạo nghề cho lao động nông thôn theo Quyết định số 1956/QĐ-TTg trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2020.

4. Kế hoạch số 34/KH-UBND ngày 26/01/2022 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về hỗ trợ, phát triển thị trường lao động, giải quyết việc làm cho lao động nông thôn theo Quyết định số 1956/QĐ-TTg trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2020.

5. Sở Lao động - Thương binh và Xã hội thành phố Hà Nội. Báo cáo tổng hợp kết quả phiên giao dịch việc làm chuyên đề dành cho bộ đội xuất ngũ tháng 12/2020; Báo cáo kết quả tổ chức tư vấn, hướng nghiệp học nghề, giới thiệu việc làm cho các đối tượng là bộ đội xuất ngũ trên địa bàn thành phố Hà Nội và quân nhân sắp hoàn thành nghĩa vụ quân sự phục vụ tại ngũ trong quân đội của các cơ quan, đơn vị trực thuộc Bộ Tư lệnh Thủ đô, giai đoạn 2015 - 2020, tháng 3/2021. Hà Nội, 2021.

6. Số liệu do Ban Chấp hành quân sự huyện Thanh Oai, Bộ Tư lệnh Thủ đô Hà Nội cung cấp và thông tin trên các trang: <https://dangcong-san.vn>; <https://laodongthudo.vn>; <https://nld.com.vn>; <https://hanoimoi.com.vn>; <https://doanthanhnien.vn>; <https://baodautu.vn>; <https://kinhtedothi.vn>

Tài liệu tham khảo:

1. Kế hoạch số 08/KH-UBND ngày 09/01/2020 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về giải quyết việc làm cho người lao động trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2020.

2. Quyết định số 1956/QĐ-TTg ngày 27/11/2009 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án Đào tạo nghề cho lao động nông thôn đến năm 2020.